

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av arbetet med att främja
ett positivt skolklimat vid Annedalsskolan i
Göteborgs kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av Annedalsskolan. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska arbetet med att främja ett positivt skolklimat och elevernas sociala samspel, med fokus på årskurserna 4-6. Detta omfattar hur rektorn arbetar strategiskt för att främja ett positivt skolklimat och hur lärare och annan skolpersonal arbetar med att främja ett positivt skolklimat.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se bil. 3). Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Annedalsskolan i följande utsträckning:

Rektorns strategiska arbete för att främja ett positivt skolklimat

Rektorn arbetar i hög utsträckning för att främja ett positivt skolklimat.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

Lärares och annan skolpersonals arbete med att främja ett positivt skolklimat

Lärare och annan skolpersonal arbetar i hög utsträckning med att främja ett positivt skolklimat.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen av Annedalsskolan.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

Rektors strategiska arbete för att främja ett positivt skolklimat

Inom detta område granskas hur rektorn arbetar för att det ska finnas ett gemensamt arbete på skolövergripande nivå för att främja ett positivt skolklimat. Detta inkluderar även hur rektorn arbetar och tar ansvar för att lärare och annan personal på skolan utvecklar och förhåller sig till de gemensamma förhållningssätten.

Området inbegriper även att lärare och annan personal ska få vägledning, stöd och kompetensutveckling som möjliggör gemensamma förhållningssätt så att de kan omsätta dessa och verka för att främja ett positivt skolklimat.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn arbetar i hög utsträckning strategiskt för att främja ett positivt skolklimat. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektor, lärare, annan personal och elever, observationer samt inkommen dokumentation.

Gemensamt arbete på skolövergripande nivå

Rektorn leder ett strukturerat, strategiskt och långsiktigt arbete med att skapa ett positivt skolklimat, där hela skolan involveras. Detta arbete genomförs enligt en beteendestärkande modell där ett ledningsteam i ett regionalt samverkansnätverk leder och utvecklar arbetet. Modellen innefattar bland annat arbete med förhållningssätt och samsyn hos personalen kring hur elever ska bemötas, relationsarbete, hur regler tydliggörs på skolan och teman att ta upp inom ramen för värdegrundsarbetet. Arbetet följer ett årshjul och innehållet anpassas till skolans behov. Rektorn har skapat en organisation med utsedda handledare som ansvarar för arbetet och träffar handledare från andra skolor en gång i kvartalet. Varje månad planerar rektorn tillsammans med handledarna vilka aktiviteter som ska ingå i det arbete som handledarna sedan driver i sina respektive grupper. Under höstterminen handlar arbetet exempelvis om skolans förväntningar samt om vad respekt innebär och hur man visar det mot varandra. I olika årskurser ingår åldersanpassade teman som "stopp min kropp" eller arbete med att sätta ord på känslor. Rektorn organiserar också på andra sätt skolan för att skapa trygghet och trivsel. För att fler elever ska lära känna varandra blandas klasserna när de börjar i årskurs 4. Utevistelser för eleverna schemaläggs så att det finns ytor att

röra sig på och hög vuxennärvaro. Därutöver har eleverna bestämda platser i klassrum och matsal. På grund av pågående renoveringsarbeten och nyligen avlägsnade moduler är det nu trångt på skolan. Framförallt gäller det utrymmen där årskurs 6 befinner sig mest. Rektorn har dock medvetet förlagt just dem till dessa lokaler för att de, som äldst på skolan, har andra behov än årskurs 3, 4 och 5, vilka är placerade tillsammans för att de samarbetar exempelvis med fritidshemmet. För att minska risken för konflikter på grund av trängsel schemaläggs elevernas förflyttningar noggrant.

Rektorn tar aktivt ansvar för att skolan utvecklar gemensamma förhållningssätt som all skolpersonal tillämpar och förhåller sig till. Rektorn har tillsammans med personalen utarbetat gemensamma regler och förhållningssätt och tydliggör dessa på flera olika sätt. Förutom olika dokument och gemensamma genomgångar både i personalgrupp och med elever finns skyltar med beteendestöd på skolans olika arenor, exempelvis i matsalen, kapprum, bibliotek och vid fotbollsplanen, som stöd både för elever och personal. Skyltarna berättar i text och bild vilka regler som gäller och vilket beteende som är önskvärt. Det finns också forum för personalen att diskutera och skapa samsyn kring gemensamma förhållningssätt inom ramen för den beteendestärkande modellen. Utöver det genomför lärarna en relationskartläggning vilket innebär att varje lärare skattar sin relation till respektive elev hen undervisar och tillsammans med kollegor hittar konkreta sätt för att skapa en närmare relation till dem som läraren inte har en nära relation till. Effekterna av det arbetet följs upp på klasskonferenser där rektorn deltar. Rektorns uppföljningsarbete omfattar även enkäter och anmälningar om kränkande behandling; regelbundna träffar med elevrådet och representanter för vårdnadshavarna samt intervjuer med elever. Rektorn följer också upp vilket bemötande eleverna får på de två andra skolorna där de har viss undervisning, dels via information som klasslärare får av eleverna, dels via samarbete mellan skolledningarna. Genom uppföljningen har rektorn identifierat att det finns enstaka personal som inte fullt ut följer de överenskomna arbetssätten och vidtagit åtgärder utifrån detta.

Vägledning, stöd och kompetensutveckling

Lärare och annan personal ges vägledning, stöd och kompetensutveckling som möjliggör gemensamma förhållningssätt. Inom ramen för den beteendestärkande modell som skolan arbetar med får personalen fördjupa sig i olika frågor. Exempelvis tränar personalen, som en del av det systematiska arbetet med förhållningssätt, regelbundet på hur man ger effektiva uppmaningar. Utöver det hade skolan nyligen en studiedag kring tillgänglig undervisning som bland annat handlade om hur elevers olikheter tas till vara och hanteras i klassrummet. Tidigare har personalen

gemensamt gått igenom diskrimineringsgrunderna som en vägledning inför arbete med det i klasserna. Lärare får också kompetensutveckling kring enskilda elevers och elevgruppers behov, vilket gynnar ett positivt skolklimat. Exempelvis deltar personalen som undervisar i skolans särskilda undervisningsgrupp både i ett särskilt nätverk och har en bokcirkel angående lågaffektivt bemötande. Vid behov får personalen också stöd av elevhälsan i hur de kan hantera olika situationer som handlar om bemötande. För nyanställda finns en checklista som de går igenom tillsammans med någon på skolan och den innehåller även förhållningsregler och en snabbintroduktion till arbetet med den beteendestärkande modell som skolan arbetar med. På vikarienycklar finns dessutom laminerade lappar som kortfattat beskriver överenskomna regler och gemensamt förhållningssätt på skolan. När det kommer till rektorns kännedom att det finns personal som inte fullt ut tillämpar de gemensamma förhållningssätten, ger rektorn enskild stöttning och vägledning och tar i vissa fall stöd av huvudmannen i arbetet.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

Lärares och annan skolpersonals arbete med att främja ett positivt skolklimat

Inom detta område granskas lärares och annan skolpersonals arbete med att eleverna ska trivas och vara trygga i skolmiljön, under hela skoldagen. Det innefattar hur lärare och personal arbetar relationsfrämjande och i sitt ledarskap agerar tydligt och samtidigt varmt, omtänksamt och stöttande. Området inkluderar även hur personalen arbetar för att eleverna ska involveras så att de ges möjlighet att utveckla sin förståelse för vad ett positivt skolklimat innebär. Härtill granskas om det sker ett arbete, med gemensamma arbetssätt och aktiviteter, som utvecklar skolklimatet.

Skolinspektionen bedömer följande: Lärare och annan skolpersonal arbetar i hög utsträckning med att främja ett positivt skolklimat. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektor, lärare, annan personal och elever, observationer av skolmiljön samt inkommen dokumentation.

Ledarskap, relationer och strukturer

Lärare och annan skolpersonal utövar överlag ett tydligt och samtidigt omtänksamt och stöttande ledarskap i syfte att främja ett positivt skolklimat och positiva relationer. Eleverna upplever i stort att skolan är en trygg plats och att personalen är rättvis, stöttande och engagerad. Skolans

personal arbetar aktivt med att skapa ett gott klimat och goda relationer med eleverna. Personalens gemensamma förhållningssätt handlar om positiv beteendeförstärkning, det vill säga att uppmärksamma och ge positiv återkoppling när elever gör bra saker. Vid tillrättavisningar lägger sig personalen vinn om att tydliggöra vad det önskvärda beteendet är, snarare än vad eleven inte ska eller får göra. Dessutom hälsar de alltid vänligt på alla elever, småpratar om hur de haft det på rasten eller helgen och ställer frågor för att lära känna dem bättre. Att hålla en vänlig ton är också ett led i att vara goda förebilder för eleverna. Det finns emellertid enstaka lärare som inte fullt ut utövar ett sådant ledarskap vilket rektorn är medveten om och arbetar med.

Det finns tydliga strategier och arbetssätt för hur eleverna involveras i att skapa ett positivt skolklimat. Vid terminsstart diskuterar lärare och eleverna hur de vill ha det på olika arenor och hur de ska vara mot varandra på skolan. Det ingår i skolans årshjul. Diskussionerna omfattar också varför vissa regler är bra, exempelvis att det är lugnt och tyst på vissa arenor vid vissa tider eller varför man behöver ta en specifik väg när man ska gå ut. På så vis skapar personalen en förståelse för de överenskomna reglerna och förhållningssättet och därmed en förståelse hos eleverna för varför man kan få en tillsägelse i vissa situationer. För att påminna elever och personal om regler och förhållningssätt finns skyltar uppsatta i skolans olika lokaler. Det gör att all personal vid behov enkelt kan hänvisa till vad som är överenskommet. Lärarna pratar också löpande med eleverna exempelvis om hur man är hjälpsam, en bra kompis eller hur man kan undvika att sprida negativ energi även om man själv inte är jätteintresserad eller positiv till något. Personalen pratar även med eleverna om hur man ska vara mot varandra, exempelvis om respekt för varandras olikheter. Det är ett tema som bearbetas löpande via olika situationer, filmer, noveller eller nyhetsprogram, vilket lett till att det bland eleverna råder ett inkluderande klimat. Lärarna ser också till att eleverna på skolan är vana vid att samarbeta i många olika konstellationer och lottar ofta grupp sammansättningar och bordplaceringar. Lärare påminner också eleverna om att bjuda in andra i sin lek, i synnerhet om någon är ensam. Vidare lyssnar lärarna och personalen på eleverna och tar deras synpunkter och idéer på allvar. Det sker vid utvecklingssamtal, men också löpande. Exempel på förändringar som gjorts efter önskemål från elever är att klasserna nu är schemalagda på fotbollsplanen och att lagindelningen i flera klasser görs med stöd av läraren redan innan rasten för att minska antalet konflikter. För att inte krocka när de förflyttar sig har eleverna, på eget förslag, ritat och tejpats fast fotavtryck som hjälper dem hålla högertrafik i trapporna. Ett ytterligare exempel på hur elever är delaktiga i att skapa ett positivt skolklimat är att elevrådet håller på att skriva gemensamma regler för olika lekar så att de blir tydliga och alla kan delta.

Lärare och annan skolpersonal är väl förtrogna med skolans gemensamma förhållningssätt och arbetar medvetet utifrån dessa. Personalen är aktivt närvarande på raster och i matsalen. De interagerar med elever och stöttar dem i hur de kan förhålla sig till varandra enligt de skolgemensamma förhållningsreglerna på respektive arena. Personalen genomför också många aktiviteter för att eleverna ska lära känna varandra över årskurserna och för att stärka känslan av gemenskap på skolan. Exempelvis har skolan gemensamma skolstarts- och avslutningsaktiviteter, luciafirande, dans runt granen och skoljogg. Därtill arrangeras en filmfestival, med olika filmer i olika klassrum som elever får välja helt fritt bland och där elever från alla klasser blandas. Vissa fredagar klär både elever och personal ut sig på ett gemensamt tema. Ett exempel är temat "tvärtom" som illustrerar olikheter. De flesta årskurser är också med i en fadderverksamhet där de har gemensamma aktiviteter tillsammans i klasserna eller i mindre grupper, exempelvis skridskoåkning, läsning och pyssel. En årskurs har istället ansvar för att hålla i aktiviteter på friluftsdagar. Utöver dessa skolgemensamma aktiviteter anordnas olika aktiviteter inom varje klass, så som knytkalas och gemensam lek vissa raster. Även vårdnadshavare är delaktiga i att anordna vissa arrangemang i klassen eller årskursen.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Johansson

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Johansson

X Lena Osvaldsson

Föredragande
Signerat av: Lena Osvaldsson

I handläggningen av ärendet har även Anna Sundman Marknäs, utredare, deltagit.

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollag (2010:800)

Av 1 kap. 3 § skollagen framgår att i denna lag avses med

- **undervisning:** processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden, och

- **utbildning:** verksamhet som bedrivs av en huvudman enligt denna lag inom vilken barn eller elever deltar i undervisning och andra aktiviteter.

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Av 1 kap. 5 § skollagen framgår bland annat att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Av 5 kap. 3 § 1 st. skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero.

Enligt förarbetena till skollagen främjas trygghet, liksom studiero, av tillitsfulla relationer, samsyn bland personalen, ett systematiskt arbete och en hög delaktighet av eleverna. Det är viktigt att arbetet för trygghet sker på ett skolövergripande sätt och att skolans personal har ett gemensamt förhållningssätt samt att det inte bedrivs avskilt från undervisningen och utan tillräcklig koppling till elevers vardag. Det förebyggande arbetet omfattar ett aktivt arbete med att främja de normer och värden som ska präglade utbildningen, bland annat alla människors lika värde och respekt för

andra människors egenvärde samt jämställdhet (prop. 2021/22:160 s. 41 och 229).

Av 2 kap. 8 § skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

Av 2 kap. 10 § skollagen framgår bland annat att rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar.

Av 2 kap. 34 § skollagen framgår bland annat att huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling.

Läroplan för grundskolan (Lgr22 [SKOLFS 2010:37])

Av grundskolans läroplan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, förståelse och medmänsklighet) framgår att ingen i skolan ska utsättas för diskriminering som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas. Intolerans, förtryck och våld, till exempel rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck, ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser. Dessutom ska eleven enligt grundskolans läroplan ((Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, god miljö för utveckling och lärande) möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Strävan ska vara att skapa de bästa betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling och även om personlig trygghet och självkänsla grundläggs i hemmet har skolan en viktig roll. Eleverna ska få kännedom om hur de kan få hjälp om de upplever otrygghet i eller utanför skolan. Verksamheten ska präglas av omsorg om den enskilda elevens hälsa, välbefinnande och utveckling.

Vidare framgår det av läroplanen (Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande) att alla som arbetar i skolan ska främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön. Skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan.

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Granskningen genomförs i 30 skolor runt om i landet med inriktning på årskurserna 4-6, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Annedalsskolan i Göteborgs kommun ingår i granskningen. Skolinspektionen besökte Annedalsskolan den 24 februari 2025 och genomförde en digital intervju med rektorn och biträdande rektorn den 26 februari 2025. Besöket genomfördes av utredarna Lena Osvaldsson och Anna Sundman Marknäs.

Annedalsskolan i Göteborgs kommun är en tvåparallellig F-6 skola med knappt 50 elever i varje årskurs. Rektorn är ansvarig för en skola utöver Annedalsskolan och på Annedalsskolan finns också en biträdande rektor. På skolans område ligger även en förskola. Eleverna har viss undervisning på två andra skolor i närområdet.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- 50 minuter observationer i skolmiljön
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare och annan skolpersonal
- En intervju med rektor
- Dokument som begärts in från huvudmannen
- Officiell statistik som finns att tillgå om den aktuella skolenheten/huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

De samlade iakttagelserna från alla skolor som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras höstterminen 2026.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Granskningens huvudsakliga fokus riktar in sig mot arbetet för ett positivt skolklimat under skoldagen och på årskurserna 4-6. Ett positivt skolklimat innefattar bland annat positiva, omtänksamma och stöttande relationer mellan elever och mellan skolpersonal och elever. Detta för att eleverna ska uppleva skola som en trygg, säker och respektfull plats, samt att eleverna uppskattar och känner en samhörighet med skolan. I granskningen är fokus på skolornas främjande arbete. Det främjande arbetet hänger dock så nära ihop med det förebyggande att de är svåra att skilja åt. Med skolklimat avses utbildningen i sin helhet, det vill säga allt som sker under skoldagen inom verksamheten. Arbetet behöver inkludera hela skolan med både de faktiska platser som finns i skolmiljön och alla individer på skolan, som rektor och all skolpersonal. Det huvudsakliga fokuset i granskningen riktas mot hur man arbetar med att främja ett positivt skolklimat och elevernas sociala samspel utanför undervisningstiden och inte specifikt i skolämnen under skoldagen. Hur lärare och annan skolpersonal arbetar med klasserna, elevgrupper och klassklimat är ändå en så pass central del i skolornas arbete för att skapa trivsel och trygghet att det inte går att avgränsa bort helt. Även elevers perspektiv, hur elever involveras i relationsarbetet och hur de stärks i sin förmåga att verka för ett positivt skolklimat är en del av granskningen.

Granskningen syfte

Syftet är att granska kvaliteten i skolors arbete med att främja ett positivt skolklimat och elevernas sociala samspel där hela skolan involveras i arbetet. Skolans arbete granskas i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier. För att uppfylla granskningens syfte ska följande frågeställningar besvaras:

- 1. I vilken utsträckning arbetar lärare och annan skolpersonal med att främja ett positivt skolklimat?*
- 2. I vilken utsträckning arbetar rektorn strategiskt för att främja ett positivt skolklimat?*

Kvalitetskriterier

Ledarskap och relationsarbete

Lärare och annan skolpersonal utövar ett tydligt och samtidigt varmt, omtänksamt och stöttande ledarskap i syfte att främja ett positivt skolklimat och positiva relationer under skoldagen; mellan elever och elever samt mellan elever och lärare och annan skolpersonal.

Arbetet präglas av att det finns tydliga strategier och arbetssätt för hur eleverna ska involveras.

Lärare och annan skolpersonal är väl förtrogna med skolans gemensamma förhållningssätt och arbetar medvetet utifrån dessa för att främja ett positivt skolklimat och positiva relationer; mellan elever och elever samt mellan elever och lärare och annan skolpersonal.

Gemensamt arbete på skolövergripande nivå

Rektorn ansvarar för att, genom ett strategiskt arbete, skapa ett positivt skolklimat där hela skolan involveras.

Rektorn tar aktivt ansvar för att skolan utvecklar gemensamma förhållningssätt, som all skolpersonal tillämpar och förhåller sig till.

Vägledning, stöd och kompetensutveckling

Lärare och annan skolpersonal ges vägledning, stöd och kompetensutveckling som möjliggör gemensamma förhållningssätt i arbetet med att främja ett positivt skolklimat.